

Kontra Ferenc

HA VISSZATÉRNEK

Lesz majd ilyen bőrkabátom, amin sok a zseb, az jutott az eszembe, amikor kiszállni láttam őket az autóból, négyen voltak. Akkor még nem voltam tudatában annak, hogy az a három év abban az életkorban mennyit jelent. Mi gyerekek voltunk, nekik pedig kocsijuk volt, rendszám-tábla nélkül hajtották, még hozzá felváltva. Igazi vagányok módjára viselkedtek. A környék összes sörözőjében néven szólították őket. Szerintem ügyet sem vetettek ránk, pedig mi is hárman voltunk. És nekünk is megvolt már a törzshelyünk, ahol ittunk, dohányoztunk.

Még annyi élet sem maradt rajta, mint egy valamirevaló senki szigetén. Kiszáradt erdőre hasonlított, a naptól és a fagytól felpergett kátrányszigetelés sercegett a léptünk alatt, mint a platánávar. Rozsdás antennacsonkok álltak ki belőle, kábeleket csattogtatott ágaik között a szél. Mert ezek a régi antennák csak ottmaradtak, már nem fogták az adásokat, csak úgy görbültek vagy dőltek meg, ahogyan éltek, még ha lepusztította is őket alaposan az évtizedek vihara, azért csenevészeken is fák maradtak, és a városi galambok nagyon is otthonosnak találták némelyiket. A lapos tető síkja a szemközti ház nyolcadik emeletének magasságában ért véget. A köztés szakaszban emelkedett fel a daru nyaka, amelyen sodronykötelet vetettek át: a lent és a fent síkját járta ingázva munka közben egy fém raklap. Az építkezés vasbeton alapjaiból kinéztünk legalább tíz emeletet. Akkor teljesen eltakarja a kilátást, és semmit sem látunk majd a városból. Mi majd olyanok leszünk, mint akik egy süllyedő fedélzeten rekedtek.

És ha visszatérnek, kérdezte fojtott hangon Prikk, mintha befelé szívná a szavait.

Nem hiszem, fürkészte Fütty a leendő épület árkában tébláboló építőket. Mint amikor egy óceánjáró partot ér.

Mert akik elmennek, nem hagynak maguk után semmi értékeset. Amit hagynak, az nem is lehet igazán fontos nekik, felveri a gaz. Mindegy, hogy hiányoznak vagy látni sem akarjuk őket. Egyszer csak nincsenek.

Olyanok, mint a nyitva felejtett ajtó, még várni kell, hátha, mondta Prikk, de nem mondott semmit végig, mert az avarba bizonytalanság fészkelte magát, néha visszapillantott saját lépteinek reccsenésére. Az egyetlen biztos érv, amit kimondott, az így hangzott:

Hárman kevesen leszünk hozzá.

Ki legyen a negyedik?

Annál többen felesleges, tényleg. Egy negyedik semmit sem értene az egészből, mondtam.

Aztán a ház helyén éjszaka lett. Csak néhányan érezhették benne azt az illatot.

Elmúlt három év, ki gondolta volna, mondta a zöldséges, aki régi barakkját tákolta napok óta. Tenyéryni rézrakattal babrált a neonreklám alatt. Meg sem ismerném őket, nem akármilyen három év volt, azóta megnyúlt az arcuk, a végtagjaik, mint a marslakók, sápatagok lettek. Azelőtt itt játszottak, most meg csak ülnek, és nem szólnak egymáshoz.

Mindig elfogy a tej, mire ideérek, duzzogott az asszony.

Reggel keljen korábban! Ilyen kis bódében nem tudok többet tárolni.

Az autó tetejére könyököltünk, mintha nem is rólunk beszélne a saját szomszédjaink. Néztük a zöldségest, hogyan rak retekpiramist. Szemben a Yacht Club ajtaján James Arthur Empty Space című dala recsegett kifelé. A másodszori ismétlés után szólalt meg Prikk:

Legyen a Fűves.

Kockázatos. De a második retekhegy után Fütty hozzatette még, hogy: meggondolom.

A zöldséges megállás nélkül rakta ki az árut, mintha ott sem lettünk volna. Újkrumplik gurultak a lábuk elé.

Mert nem lehet megbízni benne, gondoltam. Abban a csatársorban, ahova ő tartozik, folyton feladják egymást; túlságosan beleolvadt abba a biliárdklubba, ahol lassan minden egyformán dohos lett, talán mert ugyanazzal a zöld posztóval húzták be a székeket is, függöny gyanánt az ablakokat is, ettől nem néztek sehova, pedig láthatták volna a kutyákat sétáltatók távozó lépteit. Fűves volt a menő, aztán olyan alázatos lett a kis tenyércsomagjaival, mint egy vécés néni. Mert akit elverték néhányszor, az vagy elmegy innen, vagy meghúzza magát, és ijedten néz szét minden sarkon. Mióta a motorját egy lepattant Renault-ra cserélte, azóta megnyugodott. Nagy pénzekkel

csak finoman, hajlékonyan, szokta mondani, ezért felemás Nike volt a lábán.

Miért állna mellénk?

Mondjuk dacból. Ő sem szeretné, ha visszatérnének.

Füves beletörődött, hogy kiszorult a bejárat előtt hangoskodók társaságából. Csendességével csak néhány állandó vevőt vonzott, azok tartották el, a többiek észre sem vették. A pult belső sarkánál ült, ahonnan jól látta a képernyőt. Underground és rap klipek villogtak éppen.

Prikk és Fütty kezében felpattintott Helles doboz lötyögött. Feszültség vibrált körülöttük. Változott a zene. Füvesnek be nem állt a szája:

Nézenek oda, kiket látnak a szemeim, csak nem felnőttetek a színvonalamra? Szóval megpróbáljátok. Aztán ha hánytok, ne mindjárt a sürgősségire szaladjatok!

Nagy lett a szád! Mi még nem lettünk dohosak! Nem, nem jó a szöveged. Nem fű kell. Kiöregedtél, köpte gyors egymásutánban a szavakat Fütty egy Tom Waits-balladán keresztül, mintha sűrű hangfüggöny lett volna, amely átenged minden lényegtelenet:

Mesélj nekünk az illatról!

Yesterday is here...

Azt mondtad, kiöregedtem, te pedig sosem ismerted Tom Waitset, pedig megmondta: „your old hometown is so far away”.

Miért nem mentél velük?

Elmeséljem, miért maradtam ki?

Azt már mesélted, mondta Fütty. Nem akartál a csicskásuk lenni.

Sosem tartok senkivel.

Talán mi sem, mondta Prikk.

Ti vagytok a többes szám, én egyes szám akartam maradni ebben a gödörben.

Ha össze tudnánk rakni egy motort, mi most nem lennénk itt, szaladt ki a száján Füttynek, amivel nyomban elárulta, hogy az egész nem az ő ötlete volt.

Kizöldült alatta a fű. Előbb-utóbb feltűnne másoknak is. Azért nem tudták elvinni, mert nem gyújtott. Biztosan alkatrészeket kellene cserélni benne. Belerozdásodott a várakozásba, gondolta Prikk.

Sosem gondoltam volna, hogy engem bárki rávesz egy ekkora baromságra: felcipelni ezt a roncsot a semmiért, mondta Füves.

Előbb leszerelték a négy ajtaját, amihez elegendő volt a csavarhúzó. Aztán jött a belseje, az ülések, a sebességváltó, amilyen sorrendben eszközbe jutott. Az illat beitta magát a huzatba, rájuk ragadt, mint valami nyúlós-ragadós tengeri állat.

Egymásra rakták a négy kereket, és felvitték a lifttel. Aztán az üléseket cipelték, fent a tetőn egymáshoz drótozták őket, nehogy elvigye a szél. Ingáztak még néhányszor a csavarokkal telerakott dobozokkal. Az éjszaka közepén jártak, álmaik borotvaélén imbolyogtak a tető peremén. Pirkadatra belefáradtak.

Másnap tovább terpeszkedett a roncsstelep. Prikk műanyag fagyaltosdobozokban vitte fel az alátéteket. Fűves letette a feltöltött akkumulátort a kátrányavarba, és azt a helyet kinevezte a dolgok középpontjának: origónak. Csak a váz maradt lenn a parkolóban; úgy nézett ki, mint egy bűvár csontváza az óceán fenekén, melyről lerágták a piranhák a húst.

Persze, hogy megvesztegethető a darukezelő, hunyorgott Fűves, és azt is tudom, mivel.

A hetedik felett örködött a telihold meg az antennák. Nagy szélben hallani lehetett, hogyan csapkodják a kábelek a Coco Jumbo ritmusát. Prikk ágya felett nehezedett a roncsshalom. Úgy érezte, ha lábujjhegyre áll, megérintheti, a plafon felett volt, szinte érezte a súlyát, mégis olyan megfoghatatlan maradt, mint az az illat.

Tccc, Tccc, Tccc. Aztán újra: tccc, tccc, tccc. Tisztán felismerte a dísztárcsa hangját, mintha csak egy karnyújtásnyira lett volna, egyre hangosabban és erőteljesebben szaporázta az eső. Nem tudott tőle elaludni. Felkelt és kiment a folyosóra. Egyre hangosabb lett a tccc, tccc, tccc. Felszaladt a vaslétrán, kinyomta a feje felett az ajtót, lecsapódott a tócsába. Nem is tócsák voltak, hanem sekélyebb-mélyebb folyamatos vízfelület. Gyorsan visszacsukta az ajtót, ne zuhogjon be a víz a lépcsőházba. Tocsogott a strandpapucsban a roncskupac körül. Valami ismerős jött felé, ami megfoghatatlan, mégis kellemes, amiért érdemes feljönni a tetőre: megcsapta az orrát az illat, és élményeket keresett hozzá: mint amikor frissen kaszált fűre esik, mint amikor a pokrócra hull a zápor, vagy amikor a trágyát éri, azonnal kiveri a szagát, arról lehet felismerni, mindent az illata árul el. Sometime's they come back, cikázott végig egy villám, és észrevette, hogy már

átázott a pizsamája, szétnyílt rajta a slicc, még sosem hugyozott ilyen magasságból, versenyre kelve az esővel.

Megázik az autó, és egy adta rozsdá lesz. Nem tudta megállapítani, hogy mi szól hangosabban. A műanyag vagy az üveg. Egyformán szólt a cseppek dobolása mindegyiken. Végül csak a motorház tetejét fordította az oldalára, a díztárcsákat nem is találta meg a sötétben. A gyér utcai világítás nem ért fel a tető közepéig, az origóig, ahol az alkatrészek gyülekeztek, idegenek voltak, mint az óceánok senki szigetei. Még soha nem látta a várost a tetőről éjszaka, esőben. Két lépés választotta el az épület szélétől, amely betonkockákkal volt végigrakva. Láttá lent az autók féklámpáit a piros előtt. Fülében visszhangzott a vasfűrészt visítésének emléke, olyan éles volt, mintha egy állatot ölnének, a szétcsapódó szikrák visszatükröződtek a tócsákban. A szagotott sáv a parkoló felé vitt, ahol a kék neongömb megvilágított egy menekülő parcellát. Olyanok voltak rajta a növények, mintha menekülnének; buja, vértelen indákat hajtottak, hogy megszabaduljanak az elhagyott autó nyomasztó sötétségétől, nem sejtve közben, hogy csak addig nyújtózkodhatnak, amíg éri őket a fény. Reggelig zuhog az eső, csak addig élnek, aztán kisüt a nap, és odaparkolnak a megüresedett helyre. Ha kisüt, visszatérnek. Ha minden felszáradt. Ha minden, akkor mi is utánuk megyünk, gondoltam magamban, miközben nézegettem a daru karcsú nyakát, és odaképzeltam az emelkedő karosszériát; mint a golya, ahogyan felhoz egy békát a mocsárból, és a zsákmány nyekken egyet, ahogy a kátrányavarba ér, teljes súlyával a kerekeket helyettesítő négy betontéglára nehezedik; egy mozdulat, és a kampó elengedi a vázat, emelkedik vissza az égbe, a daru visszahúzza a nyakát, mintha szégyellené magát, hogy megvesztegették, csőrébe a házgyári elemek helyett olyasmi került, amiről a Nagy Természetkönyv sem tudott, és vasfejével reggelre elfelejti, merre repült zsákmányával az éjszaka. Mintha így történt volna:

A piacon olcsó a forrasztórúd, vegyél még négyet, mondta Füves.

Fütyty olyan ügyesen dolgozott, mint egy karosszerialakatos, de a motorhoz nem értett. Mire a csomagtartó teteje a helyére került, megjött Prikk a forrasztórudakkal meg a vörös Helles dobozokkal.

Még egy hetes eső, és odakozmál az egész, mondta Füves, aztán smirglizhetünk előlről, semmilyen illat nem segít rajtunk. Mással nem találkozótál?

A szigszalag végét felfuttatta a szél az egyik antennaágra.

Vasaltunk már eleget, eleget, eleget, így hangzott az új, kormánybehelyezéskor keletkezett dal, és még egy óra múlva sem sikerült a hengeres fejet a csuklóhoz illeszteni. Alaposan megizzadtunk.

Szétszedni egyszerűbb volt, szuszogta Prikk.

Ennek mindegy, hol áll, szögezte le Fűves.

Mondjuk az Indiai-óceánban. A Keeling-szigetek csak a sós vízzel határosak, dudorászta Fütty.

A tartályt is be kellett foltozni. Töltöttek bele húsz liter benzint, mondván, hogy ennyi elég lesz.

Ennyivel át lehetne jutni. Attól függ, hova, szölt Prikk. Nekifutásból a szomszéd tetőre...

Figyeljetekek rám: egyenesen, ilyen nincs sehol, mondta Fütty. Olyan lesz, mint a hinta. A kötél hossza az épület hossza, soha el nem enged. Ingázhat, szabadnak érezheti magát, valójában folyton egy helyben marad, élvezheti a repülést, amíg meg nem eszi a rozsda. Csak a miénk lesz, senki másé. Egy érzésről nem lehet beszélni, mondtam.

Hallgattak, mint egy mélyről felbukkanó, arcvesztett lény, akinek maga a levegő is elég öröm, aztán körülszagol, és megérzi a nagy fehér illatot. Ilyen érzést hívott elő a tetőn a felbőfőgő motor, amikor Fűves a két drótot óvatosan egymáshoz illesztette, mintha attól tartana, hogy megrázza, és a következő pillanatban el kell vetnie magát, összegörnyedve hevert az első ülés előtt a padlón... aztán elhallgatott, és a további próbálkozásokkor egyre gyengébb hangon reszelődött az indító.

Ügyetlenkedsz, feleslegesen pörgeted fel annyira, türelmetlenkedett Fütty. Toljuk meg!

Odakormányozott a legközelebbi sarokba.

Aki nem tudná az iskolából, átlósan a leghosszabb az út!

Szökkent kettőt az autó, és a lendülettől berúgódott a motor; egyenletes hangon járt tovább, leállt vele az origóban. Megengedem, hogy az első légy, mondta Fűves.

Arra gondolt, hogy tovább kellene száguldani a végtelenbe hosszabított vonalak mentén, ahol a dolgok elveszítik a súlyukat, a zuhanásukat; Prikk kerülgette az antennákat, úgy érezte, mintha az óceán senki szigetén lenne, az illat betöltötte az utasteret, a szélvédőn óriás volt az égbolt, felhőfejű, ősz óriás. Nyolcasokat tett a tetőn. A kerekek

szirmokat rajzoltak a kátrányavarba, az origó lett a virág közepe. Az átlók keresztezőpontja. A zuhanás könnyű súlya. Ő volt az első.

Kiszállhatsz! Maradj kívül!

Nincs is más tanács, gondolta Prikk, csak a kívül maradni, kezét összekulcsolta a kormányon, mintha nem akarná elengedni, mintha bennünket akarna bosszantani, akik sorra szeretnénk kerülni, akik azt üvöltik az üveget az öklükkel verve, hogy most én, most én, most én jövök.

Hogy tegye meg mindenki a maga nyolcasait az antennák között olyan magasságban, ahol már a felhők járnak. Aztán megbeszéltük, hogy másnap átfestjük fehérre, hogy eltüntessük a forradásokat, a töréseket. Hogy ne ismerjék fel, ha visszatérnek. Azért, hogy tiszta legyen. Azért, hogy jobban látsszon odafentről, akik idelátnak az égből, a Jóisten meg a repülők, hogy itt nyolcasozik egy autó a tetőn. Az számít a közlekedésben, a játékban, a hóban: csak a fehér dolgoknak van igazán jó illatuk.

Piranhariasztó is kellene rá, mondta valaki. Vagy csak gondolta. Mintha így történt volna.

Mintha befelé hordta volna a morajlást a szél, megemelgette a bútorokat a sötétség vize, egymáshoz ütődtek, türelmetlenül odább lökdösték egymást, hintáztak a tárgyak, mint egy hajótörött képzeletében. Koccanásra ébredtem, aztán a gyorsuló, közeledő hang egyértelműen a tudomra adta, hogy elindult a földszintről a lift. Végighúzott felfelé a ház gerincén, és megállt legfelül, a hetedik emeleten, a folyosón nyílt a liftajtó, majd becsukódott. De az érkezők nem csengettek be sehova, álltak az ajtóm előtt. Talán értem jöttek. Rövid csend következett. Nem jöttek senkihez, nem jöttek senkiért. Néhány pillanatig tétováságnak tűnt a csend. Nem szóltak semmit, elindultak a lépcsőn felfelé. Ettől rezonált be az ablak, léptük ütemtévesztése szisszent a vitrin üvegén. Nem lehetett eldönteni, hogy cipők vagy csizmák. Kondult a tető lecsapódó vasajtaja, mint az üres fazék. Hintázott egyet tőle a csillár. Léptek vonultak át az ágyam fölött. Csapódtak a kocsiajtók, egymás után mind a négy. Beindították a motort. Megmondtam előre, majd beszívják azt az illatot, és a tüdejükben elviszik, ha visszatérnek.